

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Monasticum

In Quo Totius Religiosæ disciplinæ Casus, Regulæ & difficultates clarè videntur, breviter explicantur & resolvuntur Canone, rationibus & Patrum auctoritatibus

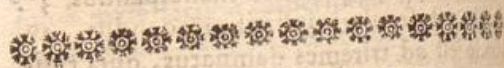
Philippus <a Domina Nostra Septem Dolorum>

Augustæ Vindelicorum, 1688

Cap. XI. De obligatione Concionatorum regularium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40745

habitum deferrent, si tamen iuste sunt eieci
vel damnati, iniuste enim eiectus non potest
habitum deponere sed reditum procurat,
Bordon. sup. n. 29. & 30.

CAPUT XI.

De obligatione Concionatorum
Regularium.

SUMMARIUM.

- I. Quid sit predicatio.
- II. Ad quem spectet predicare, ex officio.
- III. Concionatores debent esse approbati
si sint superiores & prelati religionum.
- IV. Possunt examinari ab Episcopo,
suspendi.
- V. Non possunt predicare invito Episcopo.
- VI. Possunt in propriis Ecclesiis.
- VII. Pradicantes sine licentia quibus
peccent.
- VIII. Pradicantes errores, aut scandalosa
quo puniendi.
- IX. Pradicantes facetias aut fabulas
liter peccent.

- X. Ad predicandum non admittuntur infames.
- XI. Semel approbati & presentati non possunt cogi ut iterum presententur.
- XII. Quibus diebus possunt interdici à concione habenda.
- XIII. Tempore interdicti non prohibetur predicatio.
- XIV. Prædicantes in statu peccati mortalis qualiter peccent.
- XV. Illis prohibetur publicare indulgentias ab Episcopo non approbatas.
- XVI. Illis prohibetur publicare falsas, aut falsa miracula.
- XVII. Illis prohibetur commendare pauperes in propriis ecclesiis sine Episcopi licentia.
- XVIII. Prædicatio interdicitur illis, qui quæstores dicuntur.
- XIX. Possunt regulares prædicare in viis publicis.
- XX. Quis debeat prædicatoribus mercedem tribuere.
- I. Prædicatio est sermo publicus habens certam formam saltem consuetudine introductam, scilicet, quod concionator habeat

gradum distinctum, quoad locum, sumat textum & invocet Spiritum sanctum. *Sylvester summ., verbo predicatio n. 1.* Unde infert, exhortationes, quæ fiunt in scholis, vel in ecclesiis monialium, januis clausis, vel in refectoriis aut capitulis religiosorum, non esse prædicationem.

II. Prædicare ex officio spectat 1° ad Papam *19. distinct. can. in memoriam*, & cui ipse commiserit *de off. de legat. cap. final. 2°*, id etiam officio competit Episcopis, etiam in alienis diocæsis, nisi ab Episcopis diocæsanis prohibeantur, unde à *Clemente VIII.* declaratum fuit, posse Episcopum prohiberi prædicare in aliena diocæsi, quod etiam fuit à *S. Congregatione* decisum: Est enim hoc præcipuum Episcoporum munus, ut habet *Concil. Trid. sess. 24. c. 4.* Competit etiam id munus ex officio aliis omnibus prælatis, & quibuscumque habentibus ecclesias parochiales, & curam animarum, ex eodem Concilio, *Tamarius de jure abbatum tom. 1. disp. 11. q. 1.*

3. Committi tamen potest id munus prædicandi viris idoneis, non solum sacerdotibus, & diaconis & subdiaconis. *Sylvester summ. verbo predicatio n. 1.* in sacris constitutis, quia prædicare non est actus ordinis sed jurisdictionis, quæ est delegabilis, & constat ex declaratione Sacræ Congregationis apud *Barbosam in collectan. verbo prædicator.* Laicis etiam id committi se tenet *Navarrus & Suarez*, sed contra

merito sequitur Sylvester supra citatus, & est verius, non solum consuetudine, *Lezana verbo concionari n. 3. & 4.* sed omni ratione.

III. Regulares, quicumque illi sint, etiam prelati, non possunt exercere munus concionatoris, nisi prius de vita, moribus & scientia à Superioribus fuerint examinati, & approbati, ac de eorum licentia; ita enim habetur in *Concil. Trid. sess. 5. c. 4.* Quod dixi supra, (etiam prelati) intelligi debet de licentia Episcopi requisita. Unde regularis predicans sine sui Superioris licentia peccat mortaliter, & secundum *Leonem X. in Concilio Lateranensi*, incurrit excommunicationem Papalem, & privatur officio predicandi. Vide *Bullam. tom. 1. Bullar. inter Bullas Leonis, n. 21.* Peccant etiam mortaliter Prelati, qui subditos non examinatos de vita, moribus & scientia, aut non idoneos permittunt predicare, tum ex *Concil. Trid.* tum ex *Leone X.* tum ex scandalis, quæ inde solent evenire. *Peyrinis de subdito q. 1. de obed. cap. 22.*

IV. Potest Episcopus regulares in ecclesiis, quæ non sunt sui ordinis, predicare volentes examinare, juxta declarationem sacre Congregationis apud *Barbosam in collectan. Bullar. verbo predicare & predicatio.* Ordinario autem presentatis, si idonei fuerint, non est deneganda approbatio aut licentia, nec debet Episcopus illam ad libitum & sine causa suspendere; si tamen suspendit, non tenetur causam exprimere quare hoc fecerit.

V. Nec

V. Nec possunt regulares, illo invito & contradicente, prædicare in Ecclesiis quæ non sunt sui Ordinis, & continetur in decreto, verbis sequentibus: *Ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum modo prædicare possint* 3 & contra decretum facientes posse puniri ab Episcopo. *Gregorius XV. in constitutione de exemptor. privileg. ann. 1622. 4. tom. Bullar. inter Bullas dicti Gregor. n. 8.* Sed quia dura videbatur hujusmodi constitutionis determinatio, ideo sacra Congregatio Concilij censuit illam nequaquam subire regulares exemptos.

VI. In suis verò ecclesiis regulares prædicare possunt, & sufficit benedictio petita ab Episcopo, licet non obtenta, ita ut, si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non conceperit, sed & prohibuerit, ne prædicent, ab illo contradicente, liceat illis prædicare: Concilium enim dicit, quod tenentur petere benedictionem, nec loquitur de obtentione, sed benedictio jure petita, si injustè negetur, tenetur jure concessa. *Henriq. lib. 6. de pæn. c. 1. n. 4. dicens, hoc censuisse Sac. Congreg. ann. 1597. Peyr. tom. 1. de subdit. q. 1. de obed. c. 1. Gavantus in manuali Episc. verbo reg. jura. c. 1. Episcopis n. 35. & 36.* Dummodo non habeant aliquam causam ad eam denegandam. *de concionat. c. 20. n. 2. & verb. concionati. c. 1. & idem Lex. t. 3. conf. 40. n. 21.*

VII. Regulares sine suorum Superiorum licentia prædicantes mortaliter peccant, & incurunt excommunicationem & privationem officij prædicandi, ut jam dixim⁹ n. 3. supra, sed addo, posse etiam licentiam prædicandi habentes à suis Superioribus suspendi à dicto munere, causa rationabili existente, quia pendent à voluntate ipsorum ratione obedientiæ. *Peyr. tom. 1. de subdito, q. 1. de obed. c. 22. §. ult.* Sic tamen suspensi, si nihilominus prædicaverint, licet mortaliter peccent propter transgressionem præcepti Superiorum in materia gravi, non tamen fiunt irregulares, quia prædicatio non est actus alicujus ordinis. *Lexan. verbo concionari, n. 10.*

VIII. Prædicantes errores, vel turbas, aut scandala in populo excitantes, ut nec in propriis suis ecclesiis, neque alibi ulterius prædicent, possunt Episcopi, etiam exemptos regulares interdiceret; imò si hereses prædicaverint, possunt contra eos procedere secundum severitatem juris. *Conc. Trident. sess. 25. c. 4. c. 1. de reform. & sess. 6. c. 3. & sess. 14. c. 4. Cabassutius lib. 1. cap. 9. n. 6. Lexana cap. 20. n. 9.*

IX. Fabulas verò & facetias prædicantes, aut aliquid ridiculum miscentes, regulariter loquendo, peccant saltem venialiter, quia abutuntur sacro munere, miscendo sacra profanis. *Caietanus 2. 2. q. 164. art. 2. Navarr. in manual. cap. 25. n. 14.*

X. Non

X. Non admittuntur ad munus concionandi, nec illud possunt exercere infamia juris re facti: quia prædicare & sacrificare parificantes. *Cap. presbyteros qui, distinct. 60.* Indecens enim videtur, ut tantum munus à talibus personis exerceatur. *Peyrinis t. 2. privil. in consuet. Urban VIII. n. 5.* nisi peractâ poenitentia resipuerint, absitque periculum scandali & red dendi.

XI. Notandum, quod prædicatores semel præsentati & approbati Ordinariis, non possunt iterum compelli ut præsententur, benè tamen à successoribus, à quibus possunt iterum examinari, & approbari, seu etiam reprobari. *Pius V. in extravag. Romani Pontificis providentia, anno 1571. & Congreg. Concilij, censuit, regulares ab Episcopo examinatos iterum ab eodem examinandos non esse, potest tamen à successore iterum examinari, juxta constitutionem supradictam Pij V. quandoque si cessi ab illa recessit, si iterum revertitur, non requirere approbationem non tenetur, si præfuit sine limitatione, nisi advenerit novus Episcopus, qui velit illum de novo examinare.* *Lex. c. 20. n. 7. & c. 10. n. 7.*

XII. Quibus verò diebus prohiberi possunt regulares à concione. Dico 1° possunt prohiberi tempore & hora, qua Episcopus prædicandum desiderat, aut coram se solemniter vult prædicare.

cari, juxta determinationem Concilii Viennensis in Clement. dudum de sepult. Dico 2. regulares certò die prohiberi posse, ne concionentur, ut totus populus conveniat ad cathedralem. Dico 3. prohiberi posse concionem non solitam extra cathedralem tempore Adventus & Quadragesimæ. Dico 4. posse prohiberi, ne Feria quinta in Cœna Domini fiat concio, ut populus Officio ejus temporis attentius assistere possit, & regulares posse compelli ad id observandum. *Lexana verbo concionari n. 6 & 13.*

XIII. Tempore Interdicti cujusvis prædicatio non prohibetur, quia est actus ordinatus ad correctionem populi, propter cujus peccatum positum fuit Interdictum. Prohibetur tamen fieri ab excommunicato, 1º si sit vitandus propter scandalum, quod posset inde oriri. 2º etiam, si sit toleratus, quia est illi prohibitum cum aliis communicare. Posset tamen in casu, quo propter audientium utilitatem, si ipsis petentibus, & non ipso se ingerente, id fieret. *Lexana verbo excommunicatio, n. 17.* An verò excommunicatus concionando irregularitatem incurrat, affirmare videtur *Navar. in manual. cap. 17. n. 163. §. 8.* si solemniter & ex officio id facit; negat tamen *Suarez disput. 12. sect. 2. n. 3.* quia prædicare, non est alicujus ordinis, sed potius jurisdictionis. Favent *Rodriquez in summ. tom. 2. cap. 24. conclus. 7. Bonacina q. 2. punct. 3. §. 2. n. 11.*

XIV.

XIV. Dicendum tamen, concionatores in statu peccati mortalis, quantumvis oculi essent stantes, peccare mortaliter, nisi præcedat debita contritio vel confessio *Caietanus 3. part. q. 64. art. 6. Navar. in manual. cap. 29. n. 14.* Oppositum verò tenent aliqui, ut *Sorus in distinct. 1. q. 5. art. 6.* ad minus peccant venialiter, quia munus prædicationis est actio summi gravis, & in ea operatur homo ut organum sancti Spiritus. Per accidens etiam peccant mortaliter, vel ratione scandali, si peccatum sit publicum, vel quia inde fit ut verbum dei fiat contemptibile, & nullius æstimatione. *Suarez 3. tom. in 1. part. disp. 16. sect. 3. Lezan. c. 20. de concionat obligat. n. 15.*

XV. Prohibetur à sacra Congregatione Episcoporum & Regularium, ne concionatores publicent indulgentias per ordinarios locos non publicatas. *Concil. Trident. sess. 21. cap. 1.*

XVI. Prohibetur etiam illis publicare seu indiscretas, aliter peccant omnino mortaliter contra præceptum obedientiæ illis adscriptum in *Clement. de privil. cap. religiosi.* non possunt publicare falsa miracula, sine peccato mortali, quia committunt mendacium peccatum, tollentes quantum in se est verum miraculorum fidei, & sunt in causa, quod illis non adhibeatur. *Vide Bonac. circa præceptum decalogi. disp. 10. q. 1. punct. 1. Lezana sup. n. 17.*

XVII. Prohibetur insuper illis pauperes commendare in propriis ecclesiis sine licentia Episcopi, bene tamen intra propria monasteria, *Gavantus verbo concio sacra, n. 42.*

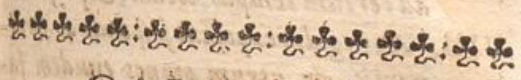
XVIII. Illis etiam prohibetur esse quæstores seu elemosynarii, hoc est, qui quæstum sibi referunt. *Baldus apud Barbosam de potest. Episcop. allegat, 109. n. 6.* Expressè enim habetur in *Concil. Trid. sess. 5. cap. 2.* quod quæstores, neque per se, nec per alium predicare præsumant; & *sess. 11. cap. 9.* talium nomen, usus & officium omninò extinguuntur. Vide *Zerolam in praxi part. 1. verbo quæstores, & Gavantum in manual. Episcoporum verbo quæstores.*

XIX. Possunt tamen regulares, & licitum est illis prædicare in locis publicis, viis & plateis, quia hoc nec divina, nec humana lege est prohibitum, aut intrinsecè malum, *Suarez 4. tom. de religione lib. 9. c. 1. à n. 25.* Unde hoc possunt multi religiosi, etiam sine licentia Episcoporum, exemplo plurium sanctorum, scilicet, Antonii Paduani, Vincentii Ferrerii, & Petri Martyris, id sæpè facientium, ut constat ex ipsorum historiis, sive propter multa eorum privilegia concessa à diversis Pontificibus, quæ non sunt abrogata à Concilio Tridentino; neque à constitutione Gregorii XV. cum solùm in illis habeatur, regulares non posse in suis aut alienis ecclesiis prædicare sine licentia aut benedictione Episcoporum. Numquam tamen
N uti

uti possunt hac facultate prædicandi, alicubi
 contradicente Episcopo, tum ex *Concil. Trident.*
sess. 24. cap. 4. id expressè prohibente; Tum
 quia prædicare verbum Dei est proprium mi-
 nus Episcoporum, atque ita ad minus exigi-
 ne contradicant. *Rodriquez tom. 3. quest. in-
 gular. 32. art. 5. Lex an. cap. 20. n. 5.*

XX. Quis verò mercedem tribuere debet
 prædicatoribus, aut eligere, consulenda
 consuetudo, tum Ecclesiarum, tum etiam Com-
 munitatum: illique licitè mercedem pro con-
 cionibus possunt accipere, quia, etsi concio-
 nes propter dictam mercedem, tanquam pretium
 concionis sit simoniacum, eo quod sit traditio
 vel donatio rei spiritualis pro temporalibus,
 contra illud Matthæi 10. *Euntes prædicare
 gratis accepistis gratis date. Sanctus Th. 2. 2.
 100. art. 5.* tamen accipere dictam mercedem
 titulo sustentationis nullo jure est prohibita
 imò est permixtum, tum ex *Concil. Trident.*
cap. 2. ubi titulo mercedis eam vocat, tum
 usu Ecclesiæ. *Sotus & alii, Lex an. verbo
 concionari n. 12.* Super hac questione multæ
 Sac. Congr. declarationes apud *Gavanti-
 man. Episcop. verbo concio sacra n. 56.* ubi
 veritates moderentur Episcopi curent,
 imò potest fieri pactum de tali mercede,
 deducere in pactum rem licitam, licitum
Suarez de simonia lib. 4. cap. 46. n. 4.

veant concionatores; ne plus exigant pro sustentatione, quam ferat ratio laboris, quia ille excessus esset indebitus, & injustus, vel de simonia suspectus. Neque est culpa, non predicare; ubi non speratur suppeditandum alimentum, sed semper est cavendum scandalum, idque præcipue monachis. *Bonacina de simonia q. 6. punct. 2. objectione 3.*

CAPUT XII.

De obligatione confessoriorum Regularium.

SUMMARIUM.

- I. *Necessaria est confessio necessitate præcepti.*
- II. *Ut regulares possint audire confessiones secularium, debent presentari, examinari, & approbati ab Episcopis.*
- III. *Regulares possunt audire confessiones, si ipsis presentatis denegetur licentia sine justa & legitima causa.*
- IV. *Presentatio seu approbatio in uno Episcopatu non sufficit pro aliis.*
- V. *Possunt approbati audire confessiones non solum subditorum illius diocesis, sed omnium*

N 2